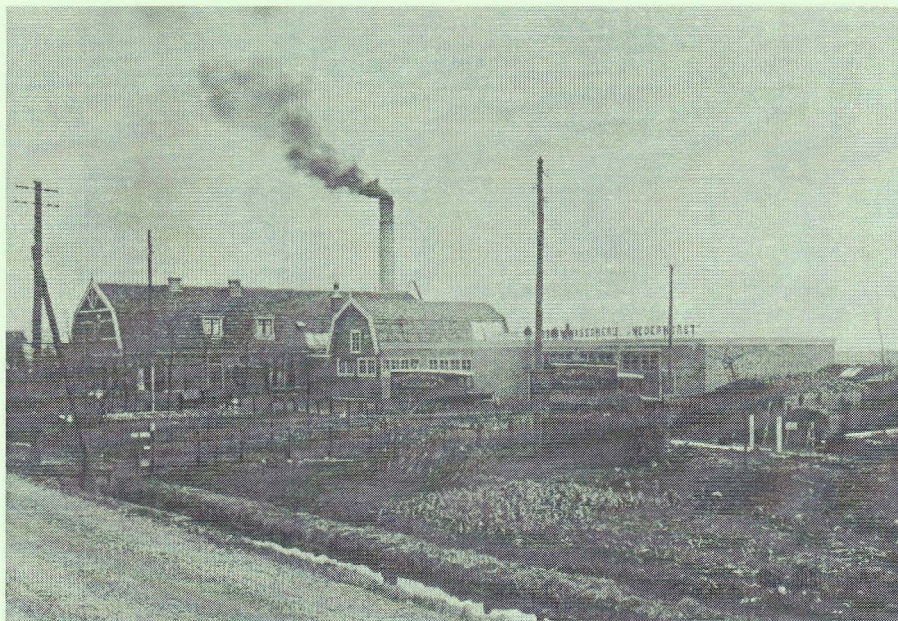

WERINON

UITGAVE VAN DE
HISTORISCHE KRING • NEDERHORST DEN BERG

SEPTEMBER 2002 • NR 47

Historische Kring Nederhorst den Berg

Bestuur	Voorzitter	J.E. Jansen, Dammerweg 15E 1394 GJ NdB, tel. 0294-254152
	Vice-voorzitter	H.J. Veldhuisen, J. van Ruysdaelstraat 1 1394 GH NdB, tel. 0294-253231
	Secretaris	A.M.E. Baar, Torenweg 9 1394 BE NdB, tel. 0294-251804
	Penningmeester	C. Schoordijk - Snoek, Vincent van Goghstraat 6 1394 BE NdB, tel. 0294-253119
	Ledenadministratie	M. Overmars, Turfstekerslaan 4 1394KZ NdB, tel. 0294-254643
	leden	J.F.A. Baar, Kerkstraat 6 1394CX NdB, tel. 0294-254309
		R.J. Verkaik, Pieter de Hooghlaan 24 1394 GK NdB, tel. 0294-254317
Redactie		G.J.M. Baar, Zoddeland 26 1394 KR NdB, tel. 0294-254368
		T. Griffioen, Kuijerpap 6 1394 DA NdB, tel. 0294-254106
		J.F.A. Baar, Kerkstraat 6 1394 CX NdB, tel. 0294-254309
Digitale bewerkingen		A. van der Velden, Jan Steenhof 39 1394 GA NdB, tel. 0294-252018
Tekstverwerking		N.W.J. Breed
Ontwerp Omslag		Piet Griffioen
Lidmaatschap		€ 12,50 per jaar Bankreknr. 32.82.24.138 RABOBANK Nederhorst den Berg
Informatie en documentatie		Maandagavond van 19.30 tot 21.30 uur Bovenverdieping, Sporthal De Blijk.
E – mail		hkndb@hetnet.nl
Internetadres		www.historishekring.nl

ISSN 1389-319X

Niets uit deze uitgave mag, op welke manier dan ook, vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van het bestuur.

september 2002, nummer 47

jaargang 12

opgericht januari 1988

Inhoud

Mededelingen en Berichten		2
Van de kaart	Ruud Verkaik	10
Vijftig jaar terug. Herfst in Nederhorst den Berg	Jan Baar	11
1954... Terugblik van een elfjarige	Gerard Baar	24
Uitgelicht	Ruud Verkaik	28

Foto omslag

Dammerweg, omstreeks 1930

Collectie HKNdB

MEDEDELINGEN EN BERICHTEN

PROGRAMMA 2002 – 2003

- Vrijdag 18 oktober: Dialezing over de stad en de vesting Muiden en de noordelijke Vechtstreek door de heer J. Lahnstein.
- Vrijdag 22 november: Presentatie van de film “Nederhorst den Berg in 2001”.
- Donderdag 13 februari 2003: Jaarvergadering met dialezing.
- Dinsdag 8 april 2003: “Kunst of Kitsch”. De heer C.C. de Jong, conservator van het Westfries Museum in Hoorn, zal hierover vertellen en van ingebrachte voorwerpen beoordelen of ze vallen onder kunst of kitsch.
- Zomerexcursie 2003

WIE WEET WIE EN WAAR?

Deze keer een landelijk tafereel in onze gemeente. De locatie zou de Meerlaan of het Kleine Eiland kunnen zijn. Een jaartal is niet voorhanden.

De foto van de vorige keer leverde geen informatie op. De vier mannen met fiets gaan weer als onbekenden het archief in.

ZOMEREXCURSIE NAAR MUIDEN - verslag

Vrijdag 31 mei, een prachtige vrijdagavond. Op het parkeerterrein bij de A1 stonden 30 Bergers te wachten op de twee gidsen van de Historische Kring Stad Muiden, die een rondleiding door het centrum van Muiden zouden verzorgen. In twee groepjes trokken we de Vesting Muiden binnen. Veel wetenswaardigs over de rijke stadsgeschiedenis werd door de heren van Ginkel en Lahnstein verteld, ondersteund door mooie en interessante stadsbeelden. In Stadscafé Gieling werd even halt gehouden voor een verdiende versnapering. Hierna werd de tocht voortgezet naar de Vechtsluis en de kerken. De afsluiting vond plaats in het Muizenfort, waar de Historische Kring Stad Muiden onderdak heeft gevonden.

Een mooie en leerzame excursie, een waardige afsluiting van het seizoen.

SCHENKINGEN

- "Voor Nederhorst den Berg is het (steden)spel grote ernst", G.en E., 08121979 – I.Baar, Hilversum
- 3 Foto's excursie Muiden – P. Polman Tuin
- "Bijzondere kwekers. Klinge Orchideeën". In: Bloemen en Planten, juni 1996 – P. Polman Tuin
- Scanner – A. van der Velden
- 9 Fotoprints Horstermeer – T. v.d. Kemp
- 16 Fotoprints – T. v.d. Kemp
- Computer- E. Voorn
- Kopieerapparaat – A. v.d. Kemp
- "Stroopwafels en sterke drank. Nederlandse ondernemers in Nevada. Bernard Venneman". Artikel in "Ondernemen", jrg. 8, 2002 – A. Versloot
- Foto Heintje Sikking – T. v.d. Kemp
- Asbak Rijschool Jac. v.d. Pas, N.d.B., 1957 – H. van Ee, Kortenhoef
- Asbak Hofstede Rundervreugd, N.d.B., 1927-1952 – H. van Ee, Kortenhoef
- Enveloppen Schildersbedrijf R.J.Baar & Zn. – J. Baar

- “Demping Reevevaart in zicht”, artikel G. en E. 1969 – B. van Leeuwen – v. Huisstede
- Plaatsnaambord gemeente Nederhorst den Berg – HK In de Gloriosa, ‘s-Graveland

Van J. van der Linden

- Vurenhouten paneel, eiken geschilderd uit Voorstraat 4
- Deurscharnier van voordeur voormalig Gemeentehuis
- Onderduikersverlichting uit Voorstraat 4

Van D. Portengen

- Henk van Huisstede: “Bergse Vakbeweging 1904 – 1985”
- Van Dale’s nieuw Groot Woordenboek der Nederlandse Taal 1950
- Woningbouwvereniging Goed Wonen 75 Jaar, 1916-1991
- VVV Nederhorst den Berg: Gids van Nederhorst den Berg
- W.J. van Deutekom: “Het gemeentehuis van Nederhorst den Berg”, 1984
- Gids Zomerspektakel 1986
- Oranjevereniging: Feestprogramma 1986
- Oranjevereniging: Feestgids 1995
- Nederlandsche Staatswetten. Gebouwde eigendommen (1904). Uitgave 1931
- Successiewet van 1859. Uitgave 1938
- De Brug. Nr. 500, nr. 1000 en reprint augustus 1967

Van de erven K. Scherpenhuijsen

- Kaart Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie
- Kasteel en dorp Nederhorst den Berg, Provincie Noord-Holland, Tijdschrift Buiten, 1912
- Aanwijzingen voor afwerpterreinen met tekening, 1945
- Receptieboek 12½ jarig Ambtsjubileum van Burgemeester van Harinxma thoe Slooten, 1952
- Correspondentie Ankeveensepad/ Ontzanding, rond 1965

- Regionale Brandweerorganisatie in het Gooi en Vechtstreek, 1981
- Overzicht gebouwen en kunstwerken in Nederhorst den Berg i.v.m. de waterbeheersing, met situatieschetsen
- Valentijn en van Traa: "Bouwhistorisch onderzoek Fort Kijkuit"
- Tom Blekkenhorst: "Boerenerven in de provincie Utrecht"
- Oorlogsgravenstichting. Terugblik. 1946-1971
- Vijftig jaar Oorlogsgravenstichting 1946-1996. Jubileumuitgave
- Oorlogsgravenstichting. Informatiegids voor consuls in Nederland
- H.N. Karsemeijer: "Bouwgeschiedenis van de Ned. Herv. Kerk in N.d.B.
- Noordhollands Landschap. Terreingids, o.a. Fort Hinderdam
- C.M. Abrahamse: "Inventaris van de archieven van de Horstermeerpolder, 1612-1980"
- Irene Annegarn e.a.: "Twee glazen champagne en drie gebakken boterhammen"
- H.A.R. Hovenkamp: "Inventaris van de Holl. Ankeveense Polder, 1568-1979"
- Tegeltje Stedenspel 1980
- Kadastrale kaart van de Blijkpolder, 1949
- Kaart dieptepeiling Blijkpolder, 1978
- Kadastrale kaart van de Spiegelpolder, Zandwinning, 1964
- Afdrukken Kadastrale kaarten 1830
- Aantal kaarten, foto's, krantenartikelen en knipsels

LITERATUUR

Bethune Commissie: De Bethune van het verleden naar het heden. Tienhoven, Middenweg 10, 0346 281339.

Paul Vesters: Fietsen door de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Acht etappes. Instituut voor Publiek en Politiek.

Van Sypesteynstichting: Een droom wordt werkelijkheid. Leven en werk van Jhr. C.H.C.A. van Sypesteyn.

Vrienden van het Gooi: Manifest voor het Gooi naar de toekomst. Leidraad bij de toetsing van planologische ontwikkelingen.

S. Boerdam e.a.: Van Angstel tot Kromme Mijdrecht. Levensbeschrijvingen van bekende en onbekende mensen uit

Abcoude, Baambrugge en De Ronde Venen. Utrechtse biografieën. Spou, Utr. 2001.

Adriaan Haartsen e.a.: Door mensen gemaakt. Cultuurhistorische Waarden in Noord-Holland. Met Cd-Rom, waarop een overzicht te zien is van alle monumenten, die door de provincie Noord-Holland, i.s.m. alle betrokken gemeenten zijn voorgedragen voor rijksbescherming. Het gaat om monumenten uit de periode 1850-1940, die volgens provincie en gemeenten van nationaal belang zijn. Elk object is te zien en beschreven op de cd. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Cokky van Limpt: De weilanden en de caravans langs de Vecht. Trouw. Landschapswandelingen.

Op www.trouw.nl/natuurtochten is een beschrijving van de Bommelsteinroute voor wandelaars te vinden.

Nederlands Centrum voor Volkscultuur: Het boerenerf als brandpunt van natuur, landschap en cultuurhistorie. NCVC, Utrecht.

Veronique de Tier: Een blik op familienamen. In: Alledaagse Dingen, mei 2002.

Ariane van Suchtelen: Winters van weleer, Het Hollands winterlandschap in de Gouden eeuw. Waanders, Zwolle.

EXPOSITIES

Kerkepad, geschiedenis van de kerken in Loenen - Gemeentehuis Loenen aan de Vecht, t/m 28 sept.

Weeskinderen uit het voormalig Oranjeweeshuis in huizen en het voormalig Amsterdams Burgerweeshuis, 1850-1950 - Huizen, museum Het Schoutenhuis, t/m 26 okt.

Tja ..., Van Houten ! - Gemeentemuseum Weesp, t/m 14 sept.

Van Wiegenkind tot Bruid - Ontdekkingsreis langs wat er veranderde in kleding in Nederland binnen enkele generaties, t/m 19 okt. Huizen (N-H) Klederdrachtmuseum.

Wasserijen in de gemeente 's Graveland - Historische Kring "In de Gloriosa" in het Zorgcentrum Oudergaard in Kortenhoef. Expositie in het kader van het 20-jarig bestaan van de Historische Kring op vrijdag 9 en zaterdag 10 november 2002.

NEDERHORST DEN BERG 2001 VOLGENS ELSEVIER

“Volmaakt is het nergens, toch? Volmaakt niet nee, maar intussen heeft de ene gemeente meer te bieden dan de andere. Waar is het dan goed wonen?”

Het weekblad Elsevier zette in 2001 alle 496 gemeenten in Nederland op een rij voor een vergelijking op het gebied van voorzieningen, zorg, veiligheid, woongenot, economie en inwoners. Hoe zit het met de winkels, de scholen, het openbaar vervoer, de medische zorg, sportmogelijkheden, de horeca. Elsevier zocht de gemeenten, die het beste bieden wat betreft ruimte en groen, gecombineerd met stadse geneugten. “Waar is het goed wonen”? was tenslotte de hamvraag.

De gemeente Nederhorst den Berg (tot 1 januari 2002) kwam op deze zoektocht langs Nederlandse gemeenten erg hoog uit volgens de maatstaven van het Elsevier-onderzoek.

Almere werd nummer 1. De nieuwe stad blijkt het beste van twee werelden te bieden: dorpsse ruimte en groen, gemengd met stadse geneugten. Het Brabantse Best kwam als tweede uit de bus en Nederhorst den Berg werd derde. Maarssen kwam op de vijfde plaats terecht en werd daardoor de eerste gemeente van de provincie Utrecht, de gemeente Loosdrecht werd zeventiende, de voormalige gemeente 's-Graveland drieennegentigste. Hilversum legde beslag op de negenendertigste plaats, Loenen moest genoegen nemen met een notering op 197, terwijl Weesp niet verder kwam dan plaats 337.

De gemeenten werden beoordeeld op zeven punten:

1- De aanwezigheid van alledaagse voorzieningen als scholen, winkels en openbaar vervoer, 2- de beschikbaarheid van zorg, 3- het woongenot, 4- economische vitaliteit, 5- de vrijetijdsmogelijkheden: sport, horeca, openbaar groen, 6- veiligheid in verkeer en de mate van criminaliteit en tenslotte, 7- de sociaal-economische omstandigheden

Nederhorst den Berg, nummer 1 in Noord-Holland, scoort redelijk op het gebied van voorzieningen, zeer goed wat betreft de zorg,

redelijk wat betreft het wonen, hoewel de woonlasten hoog zijn. Economisch gaat het redelijk, de vrijetijdsmogelijkheden zijn zeer goed in vergelijking met andere gemeenten en de veiligheid is goed volgens de Elsevier-normen. De 5076 inwoners leven gemiddeld in welvarende omstandigheden, inclusief de 2% allochtonen en de 29 % inwoners, die niet in een traditoneel huishouden leven.

Voor wat het waard is natuurlijk, maar het zal vele Bergse inwoners en voormalige bestuurders deugd doen, dat het leefklimaat volgens objectieve normen in het laatste jaar van de zelfstandigheid van Nederhorst den Berg zo gunstig beoordeeld wordt. En dan wordt er nog geen rekening gehouden met de vele activiteiten en festiviteiten, die het leven in een gemeenschap zo kunnen veraangemen!!!

Het totale verslag, gegevens en toelichtingen, zijn te vinden in: ELSEVIER, speciale uitgave, juli 2002. STAD & LAND, Alle 496 gemeenten van Nederland beoordeeld.

OPROEP RIJKSARCHIEF HAARLEM: FOTO'S VAN MILITAIRES

Het Rijksarchief in Haarlem beheert een aantal interessante archieven over militairen. Foto's van militairen (beroeps of dienstplichtig) van voor 1941 ontbreken echter totaal in de archiefcollectie. Het Rijksarchief zou graag in het bezit van foto's komen. Vandaar de oproep om de familiealbums na te pluizen naar een foto van vader, grootvader of oom in militair tenue en/of militaire omstandigheden. De beschikbaargestelde foto's worden gescand en gaan met de gegevens van de beelden op de foto het archief in. De foto zelf hoeft niet afgestaan te worden. U kunt contact opnemen met Annabelle Meddens, tel. 023 5172709.

De militieregisters, waarin gegevens over alle voor de militaire dienst gekeurde jongens uit Noord-Holland over de periode 1870-1941 zijn in Haarlem op microfiche te bekijken. Hierin is onder andere na te gaan of iemand goedgekeurd, vrijgesteld of afgekeurd is. Ook de index op de Krijgsraden van 1798-1913, boordevol informatie over vonnissen, afkomst, getuigenverklaringen en

bijlagen van veroordeelde dienstplichtigen en beroepsmilitairen,
komt in september a.s. voor onderzoek beschikbaar.
Rijksarchief in Noord-Holland, Kleine Houtweg 18, Haarlem.

**Inleverdatum kopij voor het decembernummer: 13 oktober
2002.**

VAN DE KAART (foto op de omslag)

Ruud Verkaik

Dammerweg 83-85 Omstreeks 1930.

Stoomwasscherij “Nederhorst”, gelegen aan de Dammerweg, met wegsloot en moestuin.

Evert Struik is hier begonnen als boer-wasbaas. Het vee liep op de akkers in de nog niet door zandzuigers uitgezogen Spiegelpolder. Voor wat bijverdiensten deed men de was voor andere mensen, met name voor Amsterdammers. In 1919 nam J. Snel, een zoon van de wasbaas van de “Overhoek”, de wasserij van Struik over.

Veel wasserijen zijn op deze wijze ontstaan. Aanvankelijk werd er voor de energie steenkool gebruikt, later ging men over op oliestook, totdat er op aardgas overgegaan kon worden. De schoorsteen verdween en op de plaats waar de steenkool lag (zie foto) kwam een wateronthardingsinstallatie te staan, waarop het opschrift “Carpe Diem” (Pluk de dag) stond. Veel Bergers hebben hier dan ook de dag geplukt en wel tot aan de late avond aan toe.

De wasindustrie in ons dorp bood aan vele mensen werk. In de jaren vijftig was het nog heel gewoon, dat je zo van school de wasserij in ging.

In 1967 nam zoon Jan Snel Jr. het bedrijf van zijn vader over. De polder achter de wasserij kreeg in de jaren zeventig steeds meer een watersportfunctie. Na de overname van het bedrijf door de zonen John en Dick maakten de wasserijauto's na enige jaren plaats voor pleziervaartuigen en in de wasserij zelf kwam een surfshop. Eind jaren negentig werd de onthardingstoren gesloopt vanwege instortingsgevaar.

Het woonhuis links op de foto zakt langzaam maar zeker meer en meer naar links. Het is nu alleen nog maar de vraag, hoelang het zal duren voordat het stukje “Loosdrecht” aan de achterzijde van dit pand zich zal verplaatsen naar de voorkant en er luxe appartementen komen te staan.

En zo verdwijnt er weer een stukje zichtbare historie van ons dorp.

VIJFTIG JAAR TERUG HERFST IN NEDERHORST DEN BERG Een verhaal uit 1952

Jan Baar

In het tijdschrift JEUGDKAMPIOEN, Uitgave van de Koninklijke Nederlandsche Toeristenbond A.N.W.B., 7^e jaargang no.10, afl. no. 107. Oct. 1952, verscheen een verslag van een bezoek aan Nederhorst den Berg op een mooie herfstdag. Het verhaal van Bertha van der Horst werd geïllustreerd met foto's van Wies Meertens. De originele foto's kunnen jammer genoeg niet gereproduceerd worden..

Vijftig jaar later biedt dit verhaal een haast idyllische terugblik op het leven in het dorpje aan de Reevaart.

Mevrouw Annie Stalenhoef-Middelkoop schonk het tijdschrift in 1997 aan de Historische Kring.

Het verhaal is ongewijzigd opgenomen, toelichting en commentaar zijn toegevoegd.

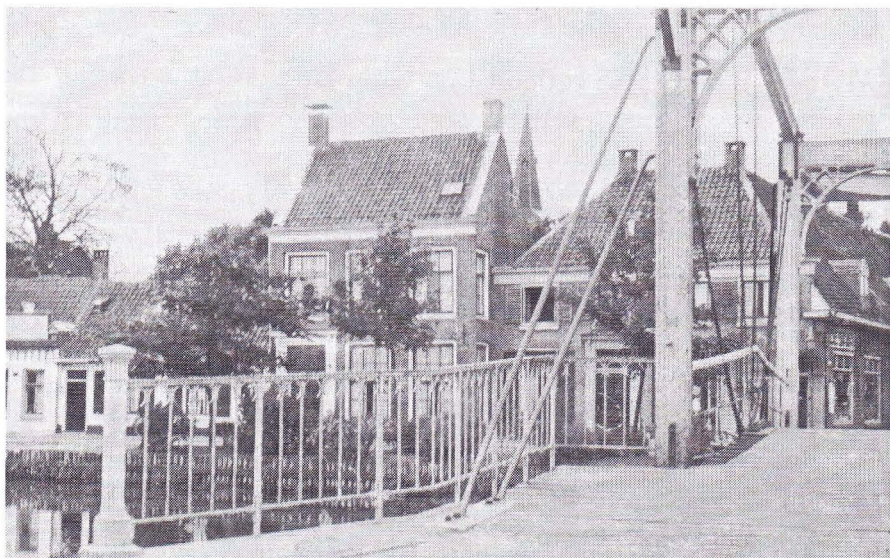
MOEDER de GANS is dood

Bij een kasteel hoort een prinses, beeldschoon, liebeblank en met gouden haren. Een ridder of markies mag ook. En desnoods een spook. Geen electrisch licht, geen radio met Swinging Nightingales, die horen in een modern flatje thuis. De kastelen hebben we dan ook maar opgeborgen bij de herinneringen aan de sprookjes uit onze kinderjaren. "En daarom is dit hek van kasteel Nederhorst gesloten," denk ik hardop, terwijl ik door de spijlen naar het verre kasteel tuur. "Da's de straf, omdat we niet meer aan sprookjes en kastelen geloven!"

"Onzin" zegt Wies, de fotografe, en maakt door de spijlen heen een opname van het kasteel. Ze is practisch en vindingrijk. "Omlopen," zegt ze, "dan komen we er ook."

In de herfstzon lopen we langs de Reedervaart, die het dorp Nederhorst den Berg doorsnijdt, dat op de grens van Noord-Holland

en Utrecht aan de Vecht ligt. Van twee kanten klinkt klokkengelui, langzaam tegen elkaar in. Daardoorheen de hoge stemmen van kinderen, die blijkbaar zonder spijt de schooldeur achter zich lieten. Door de vaart tjoekt een stoombootje, het grappige houten ophaalbruggetje moet ervoor open. Iedere keer dat er een auto over de brug gaat, hoor je, als hij op het midden is, een onregelmatig plof-plof, net als bij iemand die mank loopt. De vrouw uit het brugwachtershuisje is aan de was, de schone spullen hangt ze op aan de lijn, die gespannen is tussen huis en brug. We komen langs een straatje als een plaatje: mooie oude geveltjes aan de ene kant, aan de andere kant groen en bomen, waartussen ook al weer was te wapperen hangt. Zware bomen onttrekken een kerk, die op een heuveltje staat, voor een groot deel aan het gezicht. Er is een oude legende aan dit 12^e eeuwse kerkje verbonden: in Huizen stond een klooster en de nonnetjes van dat klooster moesten, om een zonde te boeten, zand uit het Gooi naar deze plaats brengen. Niet met een karretje, maar in de schoot van hun gewaden. Op het heuveltje, dat zo ontstaan zou, moest een kapel komen en die heuvel zou dan ook de naam van het dorp, den Berg, op zijn geweten hebben.

De Brug eind jaren vijftig. (coll. HKNdB)

De Reevaart of Nieuwe Vecht werd in 1632 gegraven om de grote bocht in de Vecht bij Nigtevecht af te snijden, waardoor de vaarweg van Amsterdam naar Utrecht en verder naar Duitsland, de zogenaamde Keulsevaart, korter en beter bevaarbaar werd. De brug over de Reevaart was in gezamenlijk beheer bij de stad Utrecht en de Ambachtsheer/kasteel eigenaar van Nederhorst den Berg. Na de opening van het Merwedekanaal (Amsterdam-Rijnkanaal) verloor de Vecht allengs aan betekenis voor de beroepsvaart. Rond 1950 was er al discussie, of de vaart niet beter gedempt kon worden, om zodoende Nederhorst den Berg te ontsluiten en dorpsontwikkeling beter mogelijk te maken. In de jaren zestig kregen de plannen vastere vormen. In 1969 werd het grootste deel van de Reevaart volgespoten met zand uit de Spiegelpolder, brug en brughuis verdwenen uit het dorpsbeeld. De woningbouw in de Horn- en Kuijerpolder kon voortvarend voortgang vinden en een nieuw dorpscentrum moest ontwikkeld worden.

In 1952 werd de brug bediend door Jan Pouw, bijgestaan door vrouw en kinderen.

Het "straatje als een plaatje", de Kerkstraat, was in die jaren nog niet bebouwd aan de linkerzijde. Het Jeugdgebouw (De Bergplaats) is van 1954.

We naderen het kasteel. Eikels knappen met een droog en prettig geluid onder onze schoenen. Op het met kroos bedekte water van de kasteelgracht liggen gele herfstbladeren. Stil is het hier, de kinderstemmen klinken ver weg. De dorre blaren van de bomen ruisen zachtjes in de wind.

"Toet," klinkt opeens dwaas, de claxon van een vrachtauto, die het bruggetje over komt rijden en de grote oprijlaan inslaat. Een wasserijauto! Bij mijn sprookjeskasteel! Ik herinner mij meteen, dat er veel wasserijen in het dorp zijn, vanwege het zachte Vechtwater.

In de jaren vijftig waren er nog zo'n 15 grotere en kleinere wasserijen en droogwasserijen, vooral langs de Dammerweg. Bekende namen waren "Vecht en Dijk", "De Vechtstroom", "Welgelegen", "Enkelloon", "Edelweiss", "Vechtzicht" en "Schoonoord". Vele mannelijke en vooral vrouwelijke inwoners werkten op de wasserij. Als om 12 uur 's middags de wasserijen uitgingen voor de middagpauze, kon het op de Dammerweg in die dagen flink druk zijn.

We staan nu recht voor de brede trap van het kasteel. Voor de ramen hangen geen gordijnen, maar de luiken zijn open. Het ziet er onbewoond uit, een beetje verwaarloosd, maar dat geeft iets prettigs onwerkelijks aan het geval. In een boekje heb ik gelezen, dat dit rechthoekige bakstenen gebouw met zijn vier statige hoektorens in de 13^e eeuw een Stichts grenskasteel is geweest. In 1672 werd het grotendeels verwoest door de Fransen (waarom weet ik niet) en daarna in deze renaissancestijl herbouwd. De brug heeft een gesmeed ijzeren leuning uit de 18^e eeuw. Van de oude vestingwallen werden later wandelpaden gemaakt.

"Goedemiddag dames," klink het achter ons. Met een ruk draaien we ons om en zien in het vriendelijke gezicht van een bejaarde man in werkkleding en op klompen. De tuinbaas van het kasteel, en hij heeft best zin in een praatje. Hij woont hier maar in zijn dooie eentje in die tuinmanswoning en ieder mens wil wel eens aanspraak. We gaan op de trap zitten en dan horen we zijn levensverhaal: "Ik kom uit Friesland, en daar hou ik van. Ik ben blij als er een Friese schuit in de vaart komt. In Lemmer ging ik naar school, maar niet lang. In de ansjovistijd hadden we vaak vrij van school. Dan moesten we helpen. Je vingers gingen gewoon kapot van al dat zout! Toen ik 13 was, had ik geen ouders meer. Een paar jaar bij boeren gewerkt, maar dat was hard! Nee, veel jeugd hebben we niet gehad."

Zijn vrolijke ogen kijken even peinzend. Zijn gedachten gaan ver terug in de tijd. Wat voor jeugdherinneringen komen hem voor de geest?

"Als jonge kerel ging ik naar Amsterdam, werken in de gasfabriek. Acht uur werk? Kan je begrijpen! En 's Zondags ook! Maar we hebben ook wel gelachen, de jongens onder mekaar, nou ja, d'r

waren ook wel es meisjes bij. Toen kwam die rotoorlog van 14-18. Later, toen ik getrouwd was, ben ik met mijn vrouw en schoonouders naar Duitsland getrokken, waar we met groenten en aarpels langs de weg ventten. En nou ben ik al 16 jaar hier. Ja, ik heb ze allemaal gekend, de ouwe graaf en de baron.” (En de prinses met de gouden haren?) “Toen was d’r hier heel wat meer leven in de brouwerij. Weet je hoe oud ik ben?” zegt hij trots “75”! Dat kunnen we niet geloven. Daar glundert hij helemaal van, want zijn hart is nog jong, zegt hij.

Jan Slump op het bordes van “zijn kasteel”. (Coll. HKNdB)

“Kort en goed, 5 jaar geleje is het kasteel verkocht aan een Amsterdamse firma,” (Pang, een firma! Mijn kasteel!) “Na de bevrijding is de zoon van de ouwe graaf uit Oostenrijk gekomen, die woont nu zolang hier, in een vleugel.” Ik kijk omhoog, of ik iets van leven bemerk. Niets. “Ja, dat dak moet gerepareerd, “ zegt de tuinbaas, die mijn blik gevolgd heeft. “Toet”, de geheimzinnige wasserijauto (heeft ie de was voor de elfen en kabouters gebracht, gemangeld of gestreken?) draait weer weg. “Je moet maar es terugkomen als het ijzelt. Dan is het hier nog veel mooier. Een sprookje!” (Zie je wel!).

We moeten verder, nemen afscheid van de tuinbaas met het jeugdige gemoed, en laten hem en het kasteel in de stilte van de herfstmiddag. Weer knapperen de eikels prettig onder onze schoenen.

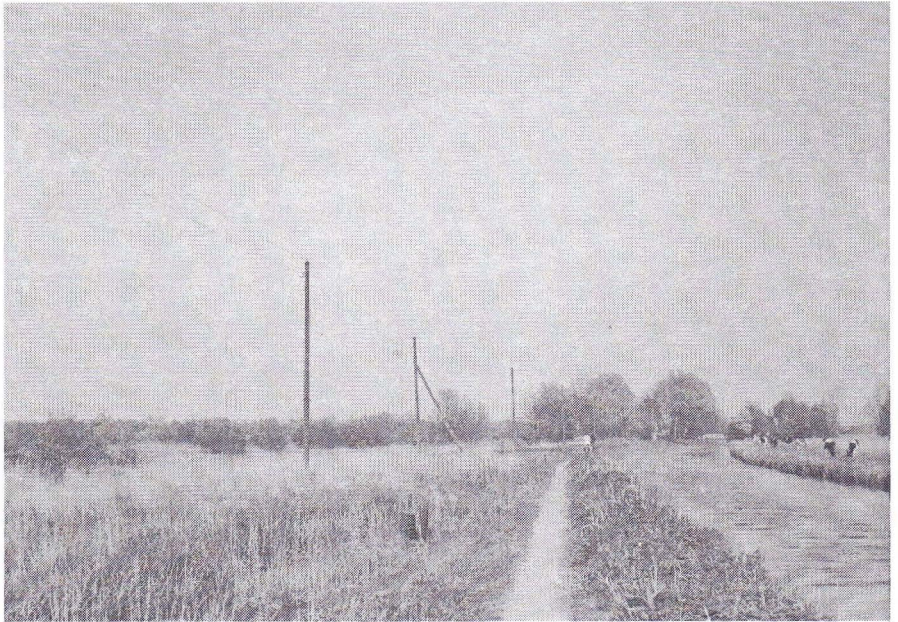
De tuinman en bewaker van het kasteel was Jan Slump. Hij woonde vanaf 1929 met zijn gezin in het koetshuis bij het kasteel. Hij had, ook op zijn oude dag nog de reputatie, dat hij vreselijk hard kon lopen. Die reputatie hielp hem de dorpsjeugd van het terrein rond het kasteel te houden.

In 1952 was het kasteel in eigendom bij de Amsterdamse uitgever N.V. Amstelburcht. Het werd toen nog wel gedeeltelijk bewoond door een zoon van Otto Graaf van Bylandt, die het kasteel en omgeving in 1947 verkocht. Het was toen eigenlijk al in verval. Nadat de laatste bewoner vertrokken was, was het verval niet meer te stuiten. Voor gebouw en park kon geen passende bestemming gevonden worden. In 1960 kocht Jan Jonker het kasteel en de terreinen en begon een ingrijpende en langdurige restauratie.

“D’r moet hier een mooie molen zijn,” begin ik. Als je veel samen werkt, begrijp je elkaar met een half woord. “Daar bij die mole, die mooie mole ...,” zingt Wies, vals.

Ver weg is het niet. Aan de weg van Nederhorst den Berg naar Ankeveen, het Ankeveensepad, staat de molen, oud en een beetje vervallen. 1793, lees ik ergens in de hoogte. In 1938 schijnen ze hem een beetje gerestaureerd te hebben. Ik kan het heus niet helpen, maar weer hangt er, heel schilderachtig, wasgoed te wapperen. Doodgewoon, een molen? We staan er vlak onder, zien het silhouet van de machtige wieken donker tegen de blauwe lucht. Aan weerskanten water, diepblauw, tussen het heldere groen van bomen, rietstengels en grasland. Uit de molen klinkt kindergehuil. Een verlegen jochie komt aarzelend eens naar ons kijken.

De molen van de Stichts-Ankeveensepolder aan het Ankeveensepad voerde het water van die polder af naar de Vecht. In 1932 werd die functie overgenomen door een elektrisch gemaal. In 1939 werd de molen dankzij de inspanningen van de Stichting "Curtevenne" gerestaureerd. De molen had in 1952 blijkbaar weer te lijden onder achterstallig onderhoud. In die jaren werd de molen bewoond door de familie Lodewijkx. In 1956 kocht de familie Mesdag de molen. Door hun investering kon het monument gerestaureerd en behouden worden.

Het Ankeveensepad richting de Goog. Rechts de Vaart naar Ankeveen. (Coll. HKNdB)

Verder gaan we, de weg naar Ankeveen op. Nou, weg is veel gezegd, het is een paadje van hoogstens 50 cm breed. We lopen als kippen achter elkaar. Rechts de stille, blauwe vaart, links afwisselend rietplassen, onkruidveldjes, moestuinen. Een enkele boerderij. Daar is dan een geur van hooi en mest. Vol bewondering blijven we staan voor een rodekoolveldje met half uitgebloeide planten. Vreemde, reusachtige sprookjesbloemen lijken het, paarsig bedauwd.

Het Ankeveensepad liep dwars door de Spiegel- en Blijkpolder, langs de Ankeveensevaart. Langs het pad waren wat groentetuinen, o.a. van groenteboer/tuinder Ambachtsheer. In 1970/1971 verdween het eeuwenoude kerkenpad tengevolge van de zandwinning. Als vervanging werd toen het Googpad om de plas heen aangelegd.

De Goog. Op de grens van Nederhorst den Berg en Ankeveen. (Coll. HKNdB)

Het paadje loopt uit op een houten bruggetje en dan staan we ineens voor een laag, oud, wit huis. De herfstzon werkt weer mee om er een prachtig plaatje van te maken. Er is een tuin met kleurige najaarsbloemen, omfladderd door late vlinders. Een oude roeiboot ligt op het kroos van de plas, opzij van het huis. Een rode poes slaapt gelukzalig op een zonnig grasveldje. Hoog in de lucht geronk van een vliegtuig. Vreemd, dat verhoogt haast de vredige paradijsachtige stemming, alsof het hoort bij zonlicht en bloemen en water. Alsof het niets te maken heeft met modern verkeer en erger, met oorlog. Een oude man komt naar ons toe sloffen. “Komt U maar binnen dames.” En dan staan we in de lage huiskamer, vol ouderwetse meubels, en overal foto’s. Er staat een harmonium, waarop een dikke bijbel. Voor we het weten zijn we foto’s aan het

bekijken, van de vrouw, die overleden is, van de kinderen en kleinkinderen. “Asjeblieft, de sokken,” zegt een vrouw, die inmiddels is binnengekomen en meteen weer weggaat. Twee paar zwarte zelfgebreide sokken met van die ribbeltjes, liggen op tafel. “Lekker warm voor de winter,” zegt opa. We knikken, maar ik voel de wol kriebelen. In de keuken moeten we gaan zitten, want opa wil ons beslist het gedicht voorlezen, dat zijn kleindochter op de gouden bruiloft voordroeg. De oude man wisselt van bril, en het papier trilt een beetje in de oude handen. Voorop staat een mooi plaatje geplakt, rozen. “Zo had ik ze vroeger in mijn poesie-album”, herinner ik mij. Opa leest met een heldere stem het aandoenlijke gedichtje voor. Maar dan neemt hij ons mee naar buiten, waar de fuiken voor de palingvangst te drogen hangen. Hij doet er niet veel meer aan, nog maar zo’n beetje voor zichzelf. Toen hij jong was, vond hij het heel gewoon om 15 uur per dag in de weer te zijn. “Kijk”, zegt hij, “die netten worden getaand met carbolineum voor de zijbijters.” “De zijbijters?” “Ja, dat zijn die kleine vissies, die de netten stuk bijten. En carbolineum vinden ze niet lekker.”

Hij laat ons zien hoe hij met een boetnaald de kapotte netten herstelt. De fuiken zijn voor de paling, maar dat grote net daar, dat is voor de pootvis. Dat blijkt net zo iets als pootaardappeltjes te zijn. Pootvis is vaak meer waard dan gewone vis, want die kleine potertjes worden graag gekocht om visarm water weer te bevolken. En dan moeten we mee in de boot, want hij zal ons de uitgezette palingfuiken laten zien. Als echte stadsjuffies klimmen we stuntelig in het bootje, de 80 jarige opa is er heel wat vlugger in. Hij hanteert de riemen alsof hij nog een jonge vent is. Op de plaats, waar de fuik is uitgezet, dobberen de kurken in een driehoek op het water. Met een snelle beweging haalt hij de fuik omhoog. Jammer, er zitten alleen maar een paar kleine visjes in. Terugroeiend vertelt opa ons van zijn kinderen, van die ene, die van alles gedaan heeft, maar altijd weer bij de visserij terug kwam, waar hij van jongs af bij wou, van zijn kleindochter, die voor dokter studeert ...”

We zijn weer terug, achter het huis. De oude man slaat de ketting om een paaltje. Nu moeten we er weer uit zien te komen. Ik sta op. Ik hoor gillen: “Laat los, laat los,” want ik heb de houten kant te

pakken, waardoor ik het bootje afduw van de wal. Dan laat ik los, en plons, daar lig ik half in het water. Maar Wies heeft me stevig aan mijn jas te pakken, zodat ik er met een half nat pak en een kapotte knie afkom. De schrik is me in de benen geslagen. Opa is een en al hartelijke zorg, hij is geloof ik, nog meer geschrokken dan ikzelf. Hij geeft me water om te drinken en om mijn knie schoon te maken. En dan nemen we afscheid van de aardige oude man. We gaan terug, want we hebben geen zin meer in Ankeveen.

De vriendelijke oude man was Krijn Hoetmer, geboren in 1872 aan de Goog en daar verder getogen. Het buurtje hoorde niet bij Nederhorst den Berg, maar viel onder de gemeente Ankeveen. Hoetmer was zijn hele leven broodvisser. In 1962 overleed hij in zijn huisje aan de Goog. Anno 2002 is er nog steeds paling te verkrijgen aan de Goog, gevangen en gerookt door Krijn Hoetmer.

Netten boeten. Krijn Hoetmer (1872 – 1962). (Foto Evert Boeve)

De zon schijnt nog even heerlijk, water en lucht zijn nog even blauw, maar ik heb geen oog meer voor dit alles. We hebben beiden nog last van de schrik. De rode kolen zijn geen vreemde bloemen meer, maar doodnuchtere kolen, die ik geen blik waardig keur. Mijn knie doet pijn. En bovendien hou ik helemaal niet van rooie kool!

In die jaren na de oorlog waren er in Nederhorst den Berg nogal wat plannen, die het idyllische karakter van het dorp zouden kunnen aantasten. De Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied uitte in het verslag over het jaar 1948/1949 haar bezorgdheid over ongewenste ontwikkelingen in de gemeente. In een vergadering van B en W was het Werkcomité van de Commissie aanwezig. Naar voren kwam een ideeënplan tot demping van de Reevaart om zodoende een betere verkeersweg te krijgen en opheffing van de dure brug en tol mogelijk te maken. Tevens zou dan bouwterrein voor dorpsuitbreiding beschikbaar komen. Het bleek, dat de Heidemaatschappij al bezig was met de voorbereidingen voor het dempingsplan. Verder was er een betonfabriek in aanbouw in Overmeer pal naast in aanbouw zijnde woningen aan de Esdoornlaan en Meidoornlaan en bestonden er droogmakingsplannen voor de Blijkpolder.

Er was geen uitbreidingsplan. Het plan moest door GS worden ontworpen en er werd al acht jaar op gewacht, met het gevolg, dat er in de gemeente ontwerpen tot uitvoering kwamen, die een gezonde ordening in de weg zouden kunnen staan. De dreigende wildgroei moest in goede banen geleid worden, vond de "Vechtcommissie". Er moesten goede verbanden gelegd gaan worden tussen alle mogelijkheden.

Het Verslag over 1950/1951 wijst er nog weer eens op, dat Nederhorst den Berg de laatste tijd aardig in beroering is door verschillende plannen: demping van de Reevaart, het opheffen van de brug en droogmaking van de Blijkpolder. De hoge hijskraan van de Firma van Emmerik en het "mastbos" van radiomasten rond de NERA in de Horstermeer worden door de Commissie als ontsieringen van het landschap aangemerkt.

Gelukkig is er nu een uitbreidingsplan in hoofdzaak en in onderdelen. Het plan in onderdelen regelt eigenlijk alleen de woningbouw in Overmeer in de "Bomenbuurt".

Aan de "Vechtcommissie" is gevraagd hoe de Commissie denkt over de plannen. En daarom heeft de Commissie een uitgebreid advies uitgebracht. De Spiegel- en Blijkpolder zullen samen een mooi

recreatiemeer kunnen vormen, waaraan zich watersporthavens en zweminrichtingen zouden kunnen gaan vestigen. Om de lintbebouwing langs de Reevaart te doorbreken, stelde de Commissie voor achter de R.K Kerk een gebied met zand op te hogen tot aan de molen, zodat hier dorpsuitbreiding zou kunnen komen met landhuizen aan de plas en woningen naast en achter de kerk. Zo kan hier een mooi, nieuw landschap ontstaan, misschien zelfs wel met medewerking van natuurbeschermers, vindt de Commissie.

“Daarbij zou aan het dorp Nederhorst den Berg het perspectief worden geopend om haar dynamische gemeenschapskracht te ontplooiën, terwijl het belang van water- en zwemsport mede gediend zou worden in deze nieuwe plas, die wij ons omringd dachten met fraaie eilanden, terwijl door een wandelpad langs de zoom dit fraaie landschap bereikbaar zou worden.”

Dus geen droogmaking van de Blijkpolder én ook geen demping van de Reevaart, want die is volgens de Commissie nog steeds van groot belang voor het steeds toenemende watersportverkeer tussen Amsterdam en de zuidelijke Vechtstreek. En zo kan de Stille Vecht mooi stil blijven.

“Bovendien moet het dorp Nederhorst den Berg met zijn kerken, kasteel en de karakteristieke dubbele brug, ondanks de lelijke lintbebouwing, als een echt Vechttafereel beschouwd worden”, is de eindconclusie van de Commissie.

Het advies van de Commissie is met name wat betreft de ontwikkeling van de Spiegelplas en omgeving in de plannen opgenomen en uiteindelijk gerealiseerd. De dorpsuitbreiding ging helemaal een andere kant op. Eind jaren zestig begon de woningbouw in de Horn- en Kuijerpolder.

Als de dames Bertha en Wies hun wandeling door Nederhorst den Berg nog eens over zouden kunnen doen, zouden ze beslist weer aardige ontmoetingen hebben, die leuke verhaaltjes en mooie plaatjes zouden opleveren. Kasteel, kerk en Kerkstraat, de molen

aan het Ankeveensepad en De Goog kunnen ook vijftig jaar later de nodige mooie en idyllische gevoelens oproepen. Het is zelfs mogelijk, dat zij ook door enige “nieuwigheden” geïnspireerd zouden raken. Maar uiteraard zouden zij zich over veel verbazen, over veel wat verdwenen is en over veel wat verschenen is.

Vast en zeker zou het de dames ook anno 2002 gelukt zijn een gloedvol, mooi ,informatief verhaal over Nederhorst den Berg te maken, zowel voor de mensen die in sprookjes geloven, als voor de niet-gelovigen.

Voor wie meer wil lezen en weten:

Jan Baar: De Keulse Vaart en de Bergse Brug (Werinon nr. 19)

Jan Baar: Het einde van de brug (Werinon nr. 20, 22 en 23)

“Van blekerij tot wasindustrie” – Themanummer (Werinon nr. 8)

Gerard Baar: Sluuuuuuump (Werinon nr. 33, 34 en 35)

C.P.M. Leurs: Kasteel Nederhorst (TVE 1993)

J. Krol: De geschiedenis van Nederhorst den Berg. Hoofdstuk III – Kasteel “Nederhorst”

Ruud Verkaik: Van de kaart – De Stichts-Ankeveensepoldermolen (Werinon nr. 36)

Gerard Baar: Over vissen in diep, troebel en steeds schoner wordend water (TVE 1993)

Evert Boeve: De Googelaars. 300 Jaar bewoners op en rond de Oude Goog

1954 ... TERUGBLIK VAN EEN ELFJARIGE

Gerard Baar

Volop bedrijvigheid aan de Overmeerseweg en aan de andere kant van het water, de Reevaart.

Ik kwam tijd tekort om alles bij te houden en na te lopen. Het overlaadstation van Expeditiebedrijf Van Zomeren was vlak naast onze deur, binnen en buiten de garage van Willem Reytenbach gevestigd. Na zevenen 's avonds begonnen ze. Binnen was te weinig ruimte en de vrachtwagens stonden dan ook half op de weg met de laadopeningen naar elkaar toe. Twee keer per uur was er een pauze omdat de N.B.M.-bus er door moest. Uit voorzorg had de gemeente een stuk dijk bestraat om het water te houden waar het hoorde. (?) Het passeren was millimeterwerk en menig spatbord sneuvelde. Het overladen ging allemaal met de hand, schuiven, trekken, duwen en tillen. Zelfs het steekwagentje moest nog uitgevonden worden. Het gepraat, geschreeuw en gelach klonk tot laat in de avond. Nu ligt daar stil het 'Centrumbos'.

In de nieuwjaarsnacht had ik vanaf de kaai weer kunnen genieten van de jaarlijkse vuurwerkveldslag tussen het oude dorp en onze kant (Overmeerseweg/Dammerweg) van het water. De opgeschoten jeugd van beide kanten bood onverschrokken weerstand aan de wederzijdse stoottroepen tot het beetje zakgeld of zuur verdiende geld in rook was opgegaan. Een winnaar kwam er nooit uit. Het bleef wel minder lang onrustig dan nu. Na een half uurtje ging iedereen weer naar binnen. Er was 'n kaneelbeschuitje en chocolademelk voor de groteren, ondertussen werden de kleintjes die tot twaalf uur op wilden blijven overal vandaan gevist en in bed gestopt. Die wisten pas de andere morgen dat het nieuwe jaar begonnen was.

Het stormde uit het zuidwesten, maar het bos van het kasteel ving dat voor ons altijd aardig op. Boven het loeien van de storm uit hoorde je het scheepsgetoeter in allerlei toonhoogtes van de vele

schepen die over het Amsterdam-Rijnkanaal voeren. De rillingen liepen je over het lijf. De duwvaart was nog niet uitgevonden en de tonnages per boot lagen indertijd net zo laag als het bestedingspatroon. Met wat geluk hoor je nu drie toeters, daar de huidige scheepsinhoud een veelvoud is van de enthousiast het nieuwe jaar verwelkomende kleine baasjes uit 1954. Nederland in opbouw, de eerste vierbaansweg van ons land, Amsterdam-Utrecht, was het klaar en lag op een steenworp afstand achter het Kanaal. Druk was het nog niet op die weg.

Een dag of wat na nieuwjaar kwam toch nog de winter. Sneeuw, sneeuw en nog eens sneeuw. Dat betekende voor neringdoenden nog vroeger beginnen en veel later thuiskomen. Voor jongens van elf betekende dat paadjes wegen sneeuwballen gooien, glijbanen maken en al glijdend naar school gaan. Op de dag dat het zulk weer werd kwam er altijd een jongen of een meisje de klassen langs om te zeggen dat de kinderen uit Nigtevecht en het Eiland al naar huis moesten. Ze kwamen zelfs van over het kanaal, want er lag bij Nigtevecht nog een draaibare brug in het Amsterdam-Rijnkanaal, met de hand bediend door mijn oom Kees Witteman. Als je dat zag leek het net of hij een gat in het water boorde. Hij zette iedere dag Juffrouw van Haaren uit Abcoude over. Als ze wat later kwam hield de keukenzuster de kinderen van haar klas een poosje in toom.

Een paar dagen later dooide de sneeuw weg en begon het hard te vriezen. Op het korte stukje van mijn huis naar het zusterhuis, waar ik elke week 's maandags om half zeven de mis moest dienen, zouden je oren nog bevriezen. Vanuit de Vaartweg blies een ijzige oostenwind je richting de Brug. De thee, die we nooit lustten, zal die keer wel in de grote plantenbak (die naast de buitendeur aan de noordzijde stond) bevroren zijn. Na de mis liepen we doodgemoedereerd over de net dichtgevroren kom voor de R. K. kerk en bij de steiger van Hotel Van der Voorn traptten we zo hard mogelijk op het één-nacht-ijs zonder gevolgen. Gauw naar huis en dan op naar school.

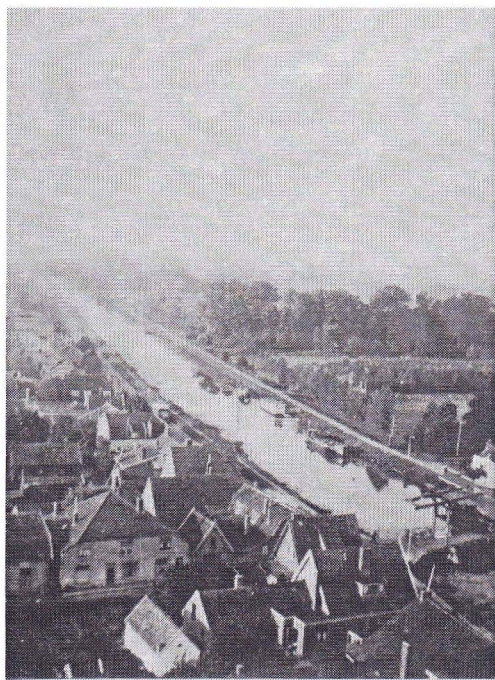
In de lage gang van de Sint Jozefschool puilden alle kapstokken uit en talrijke laarzen en klompen rustten er onder. Met klompsloffen aan de voeten was het wel uit te houden op de houten vloeren van de

lokalen. Jan Scheepmaker (“de vader van de zusters,” zeiden de kleine kinderen wel eens) liep af en aan met grote kolenkitten gevuld met antraciet om de kachels bij te vullen en het vuur op te poken. Tegen de tijd dat het overhoren van de Catechismus en de Bijbelse Geschiedenis voorbij was, overviel je dan een soort behaaglijkheid, die je niet thuis kon brengen: in de smalle gang, zonder kinderen, een gestructureerde chaos. In de lokalen kinderen, schriften en een paar plankjes met boekjes. Boordevol. Zwijgzame scholieren en een pratende zuster of juffrouw. Alleen bij ons niet. Wij hadden Meester de Boer uit Laren, misschien wel de eerste man binnen een door nonnen en wereldse vrouwen geleide school. Het viel voor beide partijen niet mee. Hij moest de jongens ook gymnastiek geven en dat gebeurde op de speelplaats terwijl de meisjes handwerkles kregen. Dwarsigheid is van alle tijden. Na een uitbarsting van schoolse weerbarstigheid volgde er na enig gesteggel een strafexpeditie van de meester, waar de wat minder soepel lopende klasgenoten een hele dobber aan hadden. De speelplaats kwartier na kwartier in de rondte lopen is geen lolletje. De meester was zo des duivels dat de eerste loper pas om vier uur op mocht houden. Mij maakte het allemaal niet uit. Ik kon aardig lopen en was nogal meegaand. Een van de jongens ging echter door het lint en Zuster Cornelia moest er aan te pas komen. De man had wel karakter. Als je met -15°C 's morgens om zeven uur in Laren op de fiets stapt om een zeer gedifferentieerde groep jongeren, in een wat buiten de wereld gelegen dorp, wat bij te brengen, moet je toch wel idealen hebben. Echter, of hij kon niet met de zusters boeren of hij zag het niet meer zitten. En om even op het verhaal vooruit te lopen: hij kwam na de zomer niet meer terug.

Een paar dagen later kon je volop schaatsen. Bij de weegbrug van Brouwer waar ook de duiker van het gemaal van de Blijkpolder lag, lag altijd een windwak. Dus verder konden we niet. Terug maar weer, onder de brug door?Dat had je gedacht! Ook wakken daaronder, dus restte mij niets anders dan op de knieën over de weg te kruipen en aan de andere kant van de brug weer het ijs op te gaan. Toen kon ik richting Van Emmerik en de Overhoek. Ook op dat stuk waren trekpaten. Afgeschermd door takken bossen. Als

elfjarige mocht je niet echt ver en ik blijf erbij dat de grote echte Vecht nooit te vertrouwen is. Maar goed, wat wilde je nog meer Cees Brouwer Sr. En anderen aan- en omwonenden hielden dat jaar een ijsbaantje op de Reevaart voor de R. K. kerk. Deze uitgevroren mensen, die niet de godganse dag binnen wilden zitten, zorgden voor plezier voor de aanwonende jeugd. De man van Riek Dubelaar-Pouw had in der haast een tentje moeten bouwen (meest van stro, zonder kindje) en Riek verkocht er koeken en chocolademelk dat het een lieve lust was.

In die dagen werd mijn op één na jongste broer geboren en de kraamzuster kwam weer uit Eemnes. Zuster Voort noemden wij haar omdat zij om de drie woorden “voort” zei. Een kordaat gezet type die er een liefdevolle, kille wind onder had. Dat zal wel nodig geweest zijn. Regels zijn onontbeerlijk in een groot huishouden. Spijkerhard was ze en de ouderen in ons gezin, die even binnen kwamen om zich te warmen, werd verboden het huis opnieuw te verlaten of indien nodig binnen haar gezichtsveld, buiten de noodzakelijke klusjes te doen.

1954. (Coll. HKNdB)

UITGELICHT

Ruud Verkaik

Zoals U steeds kunt lezen in Werinon ontvangt de Historische Kring veel schenkingen die te maken hebben met ons dorp en het verleden ervan. Om U een indruk te geven van wat er zoal binnenkomt, geven we hier een overzicht van de asbakken in onze collectie.

Asbakken met opschrift en illustratie werden weggegeven als relatiegeschenk en dienden tevens als reclameobject. Vroeger stond er op elke tafel wel een asbak en met verjaardagen stonden er sigaren en sigaretten bij.

Zo ontving de klant na de inrichting van een woning door de Firma Th.J.G. Stalenhoef, een asbak en een sigarettenbeker met opschrift: Th.J.G. Stalenhoef Voorstraat 2, telefoon 237.

Ook slager Snel uit Overmeer verblijdde menige klant met een asbak, waarop stond te lezen: Uw slager, C. Snel, tel. 283 Nederhorst den Berg.

De gebroeders Venneman van de melkfabriek "Hofstede Rundervreugd" gaven in 1952 al hun relaties een zwart glazen asbak met rode opdruk "1927-1952", ter ere van het 25 jarig bestaan van het bedrijf aan de Meerlaan.

Garage- en rijschoolhouder Jac. van der Pas, Dammerweg 106, deed zijn leerlingen, die slaagden voor het rijbewijs een asbak cadeau. J. van Ee slaagde op 17 januari 1957 voor het rijbewijs B-E bij de rijschool en kwam zodoende in het bezit van de asbak van Jac. v.d.Pas, telefoon 424.

CD-ROM

Door de Historische Kring Nederhorst den Berg is in samenwerking met de Historische Kring Ankeveen 's-Graveland Kortenhoef "In de Gloriosa" en het Streekarchief voor Gooi en Vechtstreek een DTB cd-rom gemaakt met daarop de klappers van de doop, trouw- en begrafenis boeken (DTB's) het oud rechtelijk archief (ORA) en akten van indemniteit.

De cd-rom is op bestelling verkrijgbaar voor € 7,— excl. verzendkosten.

<p>Ankeveen Akten van Indemniteit periode 1703-1804 Herv. Dopen 1643 – 1811 Herv. Begraven 1758 – 1788 Herv. Begraven 1700 – 1812 Herv. Begraven 1701 – 1828</p> <p><i>Blaricum</i> Akten Indemniteit periode 1743 – 1811 Rooms Katholiek Overlijden (imp – begraven + recht van successie periode 1695 – 1805</p> <p>'s – Graveland Akten Indemniteit periode 1730 – 1811 Herv. Dopen 1658 – 1812 Herv. Begraven Kerk 1698 – 1829 Herv. Begraven Kerkhof 1731 – 1829 Impost begraven + successie + hervormd begraven periode 1731 – 1811</p> <p>Hilversum Akten Indemniteit periode 1766 – 1817 Doopinschrijvingen Katholieke Hilversummers in Laren periode 1704 – 1746 en Naarden periode 1672 – 1786 Schepenrol Akten periode 1796 – 1802</p> <p><i>Kortenhoef</i> Akten Indemniteit periode 1694 – 1812 Herv. Dopen 1731 – 1811 Kath. Dopen 1809 – 1813 Herv. Begraven 1769 – 1811</p> <p>ORA (oud rechtelijk archief) Transporten hypotheke periode 1556 – 1772</p>	<p><i>Laren</i> Akten Indemniteit periode 1724 – 1811 Herv. Bergaven 1779 – 1808 RK. dopen 1704 – 1746 RK. Overlijden 1725 – 1811</p> <p>ORA Schepenrol 1674 - 1811 Schepenrol Blaricum 1796 – 1808 Transporten en hypotheke 1723 – 1731 Diverse Schepenakten periode 1703 – 1811</p> <p><i>Loosdrecht</i> Akten van Indemniteit periode 1761 – 1783</p> <p><i>Nederhorst den Berg</i> Akten van Indemniteit periode 1729 – 1811 Herv. Dopen 1639 – 1811 Herv. Begraven 1685 – 1828</p> <p>ORA Notaris Joh. Graskaas 1664 – 1710 Transporten en hypotheke periode 1757 – 1802 Schepenakten periode 1624 - 1773</p>
--	--

Systemvereisten zijn:

PC 486DX of hoger, 8MB Ram (16 MB aanbevolen) Windows 95 of hoger, SVGA-kaart, cd-romspeler, muis.

Verder dient u in het bezit te zijn van een van de hier volgende tekstverwerkers.

Microsoft 97 (of hoger) of Corel Word Perfect 6 (of hoger) van de volgende spreadsheet programma's Microsoft Exel 97 (of hoger) of Quatro Pro 6 (of hoger).

Overzicht van archieven en klappers betreffende Nederhorst den Berg:

Streekarchief voor Gooi & Vechtstreek,

Oude Enghweg 23, Hilversum, Postbus 9900, 1201GM

Openingstijden: maandag 9.00 – 13.00 uur, dinsdag t/m vrijdag 9.00 – 17.00 uur.

